কমিচনাৰ অৱ চেলচ টেক্স(বিক্ৰী কৰৰ আয়ুক্ত) আৰু আনএজন

বনাম

মেচাৰ্চ পি. টি. এন্টাৰপ্ৰাইজ আৰু আনএজন

৮ ডিচেম্বৰ, ১৯৯৯

[ন্যায়াধীশ এছ. পি. ভাৰুচা, ন্যায়াধীশ ডি. পি. ৱাধৱা আৰু ন্যায়াধীশ এন. সন্তোশ হেগডে]

বিক্ৰী কৰ

মধ্যপ্ৰদেশ সাধাৰণ বিক্ৰী কৰ আইন, ১৯৫৮- ধাৰা ২৯এ - কৰ্তৃপক্ষক বজাৰ মূল্যৰ সন্দৰ্ভত নথিপত্ৰত ঘোষণা কৰা সামগ্ৰীৰ মূল্যৰ ওপৰত প্ৰশ্ন উত্থাপন কৰাৰ ক্ষমতা প্ৰদান কৰে নেকি? উপস্থাপন কৰে, হয়।

বিক্ৰী কৰ কৰ্তৃপক্ষই 'চুপাৰী' লৈ অহা উত্তৰদাতাৰ এখন ট্ৰাক পৰীক্ষা কৰিছিল আৰু জানিব পৰিছিল যে, ঘোষণা পত্ৰত দেখুওৱাৰ দৰে সামগ্ৰীৰ মূল্য প্ৰকৃত মূল্যতকৈ কম আছিল। এইদৰে, মধ্যপ্ৰদেশ সাধাৰণ বিক্ৰী কৰ আইন, ১৯৫৮ৰ ধাৰা ২৯-এ (II) ৰ অধীনত এক জাননী জাৰি কৰা হৈছিল। উক্ত জাননীখন বাতিল কৰিবলৈ উত্তৰদাতাৰ দ্বাৰা দাখিল কৰা লেখ আবেদনখন উচ্চ ন্যায়ালয়ে অনুমতি দিছিল এইবুলি যে, আইনখনৰ ধাৰা ২৯এ-ৰ ব্যৱস্থাসমূহে কৰ্তৃপক্ষক বজাৰ মূল্যৰ সন্দৰ্ভত নথিপত্ৰত থকা সামগ্ৰীসমূহৰ মূল্যৰ ওপৰত প্ৰশ্ন উত্থাপন কৰিবলৈ ক্ষমতা প্ৰদান কৰা নাই। সেয়েহে বৰ্তমানৰ আপীলসমূহ।

আপীলৰ অনুমতি দি, এই আদালতে

উপস্থাপন কৰেঃ **১.১** উচ্চ ন্যায়ালয়ে এই সিদ্ধান্তত ভুল কৰিছিল যে, মধ্যপ্ৰদেশ সাধাৰণ বিক্ৰী কৰ আইন, ১৯৫৮-ৰ ধাৰা ২৯এ-ৰ ব্যৱস্থাই কৰ্তৃপক্ষক বজাৰ মূল্যৰ সন্দৰ্ভত নথিপত্ৰত থকা সামগ্ৰীৰ মূল্যৰ ওপৰত প্ৰশ্ন উত্থাপন কৰিবলৈ ক্ষমতা প্ৰদান নকৰে। [১৮৯-ডি]

১.২ আইনখনৰ ধাৰা ২৮এ-ৰ উপধাৰা (৮) আৰু (II)ৰ ব্যৱস্থাবোৰত স্পষ্টভাৱে কোৱা হৈছে যে, ৰাজ্য চৰকাৰে জাননীত দিয়া ধৰণৰ সামগ্ৰী পৰিবহণ কৰা প্ৰতিজন ব্যক্তি আৰু 'চুপাৰী'ৰ সন্ধৰ্ভত জাননী দিয়া হৈছে বুলি বিতৰ্ক নাই, তেওঁৰ সৈতে কোনো ইনভইচ, বিল বা চালান বা সামগ্ৰীৰ প্ৰেৰণকাৰীয়ে জাৰী কৰা আন যিকোনো নথিপত্ৰ লৈ যাব লাগিব যিয়ে, সামগ্ৰীৰ সম্পৰ্কীয় বিৱৰণ দিয়ে। প্ৰয়োজনসাপেক্ষে পৰিবহনকাৰীয়ে সামগ্ৰী কঢ়িয়াই নিয়া বাহনখন বন্ধ কৰিবলৈ বাধ্য, যাৰদ্বাৰা বিক্ৰী কৰ কৰ্তৃপক্ষক পূৰ্বতে উল্লেখ কৰা ঘোষণা আৰু নথিপত্ৰসমূহ পৰীক্ষা কৰিবলৈ আৰু বাহনখন তালাচী চলাবলৈ আৰু সামগ্ৰীসমূহ পৰিদৰ্শন কৰিবলৈ অনুমতি দিবলৈ বাধ্য কৰে। যদি এনে অনুসন্ধান আৰু পৰীক্ষণৰ পৰা দেখা যায় যে সামগ্ৰীৰ সন্দৰ্ভত দাখিল কৰা ঘোষণাটো অন্যান্য বিষয়ৰ লগতে ইয়াৰ মূল্যৰ সন্দৰ্ভত মিছা বা ভুল, কৰ্তৃপক্ষই ধৰি ল'ব পাৰে যে বিপৰীত প্ৰমাণ নোহোৱালৈকে বিক্ৰী কৰ এৰাই চলাৰ চেষ্টা কৰা হৈছে। তাৰ পিছত তেওঁ এই দিশত তেওঁৰ কাৰণসমূহ লিপিবদ্ধ কৰিব লাগিব আৰু ইয়াৰ এটা প্ৰতিলিপি পৰিবহণকাৰীক প্ৰদান কৰিব লাগিব। যদি, পৰিবহণকাৰীৰ ব্যাখ্যা বিবেচনা কৰাৰ পিছত, কৰ্তৃপক্ষ অসন্তুষ্ট হৈ থাকে, তেন্তে তেওঁ সেই সন্দৰ্ভত নথিভুক্ত কৰিব লাগিব আৰু পৰিবহণকাৰীক তেওঁৰ ওপৰত কিয় জৰিমনা আৰোপ কৰিব নালাগে তাৰ কাৰণ দেখুৱাবলৈ জাননী প্ৰদান কৰিব লাগিব। [১৮৮-এইচ; ১৮৯-এ-চি)

দেৱানী আপীলীয় ক্ষেত্ৰাধিকাৰঃ ১৯৯৪চনৰ দেৱানী আপীল নং ৮৯২১।

এম. পি. উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ইন্দোৰস্থিত পীঠৰ ১৩-০৫-৯৪তাৰিখৰ ৰায় আৰু আদেশৰ পৰা।

চি. এ. নং ৯৪৫৮/৯৪, ৯/৯৫ আৰু ১৬৮/৯৮ৰ সৈতে।

উপস্থিত দলসমূহৰ হৈ এছ. কে. অগ্নিহোত্ৰী আৰু নিৰাজ শৰ্মা।

আদালতৰ ৰায় প্ৰদান কৰে,

ন্যায়াধীশ ভাৰুচাৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা হৈছে। এই আপীলসমূহে মধ্যপ্ৰদেশ সাধাৰণ বিক্ৰী কৰ আইন, ১৯৫৮ৰ ধাৰা ২৯এ-ৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা ক্ষমতা সম্পৰ্কে এক সাধাৰণ প্ৰশ্ন উত্থাপন কৰে।

আমি বৰ্ণনা কৰা তথ্যসমূহ প্ৰথম আপীলৰ সৈতে সম্পৰ্কিত (১৯৯৪চনৰ দেৱানী আপীল নং ৮৯২১)।

১৯৯৪চনৰ ১০জানুৱাৰীত বিজালপুৰৰ ওচৰত বিক্ৰী কৰ প্ৰাধিকৰণৰ দ্বাৰা উত্তৰদাতাৰ ১২০বস্তা 'চুপাৰী' লৈ যোৱা এখন ট্ৰাক পৰীক্ষা কৰা হৈছিল যেতিয়া সেইখন মধ্য প্ৰদেশত চেকপোষ্ট পাৰ কৰি প্ৰৱেশ কৰিছিল। এই কৰ্তৃপক্ষই গম পাইছিল যে, ঘোষণা পত্ৰত দেখুওৱা 'চুপাৰী"ৰ মূল্য প্ৰকৃততে যি হোৱা উচিত আছিল তাতকৈ কম আছিল। সেই অনুসৰি, কৰ্তৃপক্ষই উক্ত আইনৰ ধাৰা ২৯এ (১১)ৰ অধীনত উত্তৰদাতাক জাননী জাৰি কৰিছিল। জাননীখনত কোৱা হৈছিল যে, উত্তৰদাতাক বিক্ৰী কৰ পৰিহাৰ কৰাৰ উদ্দেশ্যৰে ট্ৰাকে বিক্ৰী কৰ পৰিশোধ নকৰাকৈ সামগ্ৰী কঢ়িয়াই লৈ গৈছিল বুলি কিয় ধৰিব নালাগে তাৰ কাৰণ দেখুৱাব লাগিব আৰু ৩১,৪৭২ টকাৰ জৰিমনা কিয় দিব নালাগিব। উত্তৰদাতাই জাননীখন বাতিল কৰিবলৈ মধ্যপ্ৰদেশৰ উচ্চ ন্যায়ালয়ত এখন লেখ আবেদন দাখিল কৰিছিল। প্ৰত্যাহ্বানৰ অধীনত দিয়া নিৰ্দেশ অনুসৰি, লেখ আবেদনখনৰ অনুমতি দিয়া হৈছিল। উচ্চ ন্যায়ালয়ে কয় যে, ধাৰা ২৯এ-ৰ ব্যৱস্থাসমূহে "বজাৰ মূল্যৰ সন্দৰ্ভত নথিপত্ৰত থকা সামগ্ৰীসমূহৰ মূল্যৰ ওপৰত প্ৰশ্ন উত্থাপন কৰিবলৈ কৰ্তৃপক্ষক ক্ষমতা প্ৰদান কৰা নাই।"

ধাৰা ২৯এ-য়ে ৰাজ্য চৰকাৰ বা বিক্ৰী কৰ আয়ুক্তক "কৰ ফাঁকি দিয়াৰ প্ৰতিৰোধ বা নিৰীক্ষণৰ লক্ষ্যৰে" চেকপোষ্ট বা বেৰিয়াৰ স্থাপন কৰাৰ ক্ষমতা প্ৰদান কৰে।" ইয়াৰ উপধাৰা (৪)ৰ অধীনত ৰাজ্যিক চৰকাৰৰ দ্বাৰা জাননী দিয়া সামগ্ৰী পৰিবহণ কৰা প্ৰতিজন ব্যক্তিয়ে তেওঁৰ সৈতে এখন ইনভইচ, বিল বা চালান বা আন যিকোনো নথি লৈ যাব লাগিব, যি নামেই কোৱা হওঁক, সামগ্ৰীৰ প্ৰেৰণকাৰীয়ে নিৰ্ধাৰিত বিৱৰণ প্ৰদান কৰি জাৰী কৰে। উপধাৰা (৬)ৰ অধীনত পৰিবহনকাৰীয়ে প্ৰতিটো চেকপোষ্ট বা বেৰিয়াৰত নিজৰ বাহন ৰখাবলৈ আৰু চেকপোষ্ট বিষয়াজনক ওপৰত উল্লেখ কৰা ঘোষণা আৰু নথিপত্ৰসমূহ পৰীক্ষা কৰিবলৈ, বাহনখন অনুসন্ধান কৰিবলৈ আৰু পৰিবহণকাৰীৰ হাতত থকা সামগ্ৰী আৰু ইয়াৰ সৈতে সম্পৰ্কিত সকলো নথিপত্ৰ পৰীক্ষা কৰিবলৈ অনুমতি দিবলৈ যুক্তিসংগতভাৱে প্ৰয়োজন হোৱালৈকে ইয়াক স্থিৰ কৰি ৰাখিবলৈ বাধ্য। উপধাৰা (৪)ত যিমান দূৰ প্ৰাসংগিক, কোৱা হৈছেঃ

"(৪) *যদি চেকপোষ্ট বিষয়াজনে বাহনখন অনুসন্ধান কৰি* সামগ্ৰী সম্পৰ্কীয় আন নথিপত্ৰৰ ঘোষণা পৰীক্ষা কৰাৰ পিছত পায় যে,

----

(খ) যিকোনো সামগ্ৰীৰ সন্দৰ্ভত দাখিল কৰা *ঘোষণা মিছা বা ভুল,* হয় সামগ্ৰীৰ প্ৰকাৰ বা পৰিবহণ কৰা সামগ্ৰীৰ পৰিমাণ, বা *ইয়াৰ মূল্যৰ সন্দৰ্ভত;* বা

এনে বিষয়াজনে, বিপৰীতভাৱে প্ৰমাণিত নোহোৱালৈকে, ধাৰণা কৰিব পাৰে যে এনে সামগ্ৰীৰ ক্ষেত্ৰত কৰ ফাঁকি দিয়াৰ সুবিধাৰ বাবে এক প্ৰচেষ্টা চলোৱা হৈছিল আৰু তেওঁ নিজৰ কাৰণ লিপিবদ্ধ কৰাৰ পিছত সেয়েহে লিখিতভাৱে ইয়াৰ এটা প্ৰতিলিপি পৰিবহণকাৰীক তৎক্ষণাত যোগান ধৰি নিৰ্ধাৰিত ধৰণে এনে সামগ্ৰী জব্দ কৰিব পাৰে।"

উপধাৰা (২)ত এইদৰে লিখা আছেঃ

"(১১). যদি চেকপোষ্ট অফিচাৰজন ইমান সন্তুষ্ট নহয়, তেন্তে তেওঁ সেই অনুসৰি কাৰণ উল্লেখ কৰি তেওঁৰ অনুসন্ধানসমূহ লিপিবদ্ধ কৰিব আৰু তেওঁ পৰিবহণকাৰীক লিখিতভাৱে এক জাননী প্ৰেৰণ কৰিব, য'ত তেওঁক সাধাৰণতে জাননীত প্ৰেৰণ কৰাৰ পোন্ধৰ দিনৰ ভিতৰত কাৰণ দেখুৱাব লাগিব, এনে জব্দ কৰাৰ তাৰিখত ৰাজ্যৰ ভিতৰত সামগ্ৰীসমূহ বিক্ৰী কৰা হ'লে পৰিশোধ কৰিবলগীয়া কৰৰ পৰিমাণৰ তিনিগুণৰ সমান হ'ব, জাননীখনত নিৰ্দিষ্ট কৰা জৰিমনা কিয়, এনে সামগ্ৰীসমূহৰ ওপৰত কৰ ফাঁকি দিয়াৰ সুবিধাৰ বাবে কৰা প্ৰচেষ্টাৰ বাবে তেওঁৰ ওপৰত আৰোপ কৰা উচিত নহয়। (গুৰুত্ব আৰোপ কৰা হৈছে)

সেয়েহে এইটো স্পষ্ট যে, ৰাজ্য চৰকাৰে জাননী দিয়া ধৰণৰ সামগ্ৰী পৰিবহণ কৰা প্ৰতিজন ব্যক্তি, আৰু এইটো বিতৰ্কিত নহয় যে 'চুপাৰী' জাননীত উল্লেখ কৰা হৈছে, তেওঁৰ লগত কোনো ইনভইচ, বিল বা চালান বা সামগ্ৰীৰ প্ৰেৰণকাৰীৰ দ্বাৰা জাৰী কৰা আন যিকোনো নথিপত্ৰ থাকিব লাগিব, যি সামগ্ৰীৰ সৈতে সম্পৰ্কিত বিৱৰণ দিয়ে। বিক্ৰী কৰ কৰ্তৃপক্ষক ঘোষণা আৰু

নথি-পত্ৰসমূহ জৰীপ আৰু পৰীক্ষা কৰিবলৈ আৰু বাহনখন অনুসন্ধান কৰিবলৈ আৰু সামগ্ৰীসমূহ পৰীক্ষা কৰিবলৈ অনুমতি দিবলৈ পৰিবহণকাৰীয়ে প্ৰয়োজন হ'লে সামগ্ৰীসমূহ কঢ়িয়াই নিয়া বাহনখন বন্ধ কৰিবলৈ বাধ্য। যদি, এনে অনুসন্ধান আৰু প্ৰমাণে দেখুৱায় যে, সামগ্ৰীৰ সন্দৰ্ভত দাখিল কৰা ঘোষণাটো অন্য বিষয়ৰ লগতে ইয়াৰ মূল্যৰ ক্ষেত্ৰত মিছা বা ভুল, তেন্তে কৰ্তৃপক্ষই বিপৰীতভাৱে প্ৰমাণিত নোহোৱালৈকে অনুমান কৰিব পাৰে যে, বিক্ৰী কৰ পৰিহাৰ কৰাৰ চেষ্টা কৰা হৈছে। তাৰ পিছত তেওঁ এই দিশত কাৰণসমূহ লিপিবদ্ধ কৰিব লাগিব আৰু ইয়াৰ এটা প্ৰতিলিপি পৰিবহণকাৰীক প্ৰদান কৰিব লাগিব। যদি পৰিবহণকাৰীৰ ব্যাখ্যা বিবেচনা কৰাৰ পিছত, কৰ্তৃপক্ষ অসন্তুষ্ট হৈ থাকে, তেন্তে তেওঁ নথিভুক্ত কৰিব লাগিব আৰু পৰিবহণকাৰীক তেওঁৰ ওপৰত কিয় জৰিমনা আৰোপ কৰিব নালাগে তাৰ কাৰণ, দেখুৱাবলৈ জাননী প্ৰদান কৰিব লাগিব। পৰিসৰটোত, উচ্চ ন্যায়ালয়ে স্পষ্টভাৱে ভুল কৰিছিল যেতিয়া তেওঁ ৰায় দিছিল যে, ওপৰোক্ত ব্যৱস্থাই কৰ্তৃপক্ষক বজাৰ মূল্যৰ সন্দৰ্ভত নথিপত্ৰত থকা সামগ্ৰীৰ মূল্যৰ ওপৰত প্ৰশ্ন উত্থাপন কৰিবলৈ ক্ষমতা প্ৰদান নকৰে। বিধানটোৱে স্পষ্টভাৱে কৰে।

দেৱানী আপীলৰ অনুমতি দিয়া হয়। আপীলৰ অধীনত থকা আদেশসমূহ বাতিল কৰা হয়।

খৰচৰ বিষয়ে কোনো আদেশ দিয়া নাই।

এছ. ভি. কে.

আবেদনৰ অনুমতি দিয়া হৈছে।

....

অনুবাদ: ড. অৰ্চ্চনা দেৱী, কনিষ্ঠবৰ্গ অনুবাদক,অনুবাদ শাখা,গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়

DISCLAIMER

The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used

for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

“স্থানীয় ভাষালৈ অনূদিত এই ৰায় গোচৰত জড়িত পক্ষই বুজি পোৱাৰ উদ্দেশ্যে সীমিত ব্যৱহাৰৰ বাবেহে। ইয়াৰ বাদে অন্য ক্ষেত্ৰত অনূদিত ৰূপ ব্যৱহৃত নহ'ব। সকলো ব্যৱহাৰিক আৰু বিভাগীয় কামৰ লগতে ৰায়ৰ কাৰ্য্যকৰীকৰণ আৰু ৰূপায়ণৰ ক্ষেত্ৰতো এই ৰায়ৰ ইংৰাজী সংস্কৰণটোৱেই সঠিক বুলি বিবেচিত হ’ব।”